

UBC

PROGRAMA
21

25 I 26 DE MARÇ
SALA 1 PAU CASALS

LA PESTA:
ROBERT GERHARD

IAN BOSTRIDGE, PERE ARQUILLUÉ
I FRANCESC PRAT

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

BENJAMIN BRITTEN

(Lowestoft 1913 – Aldeburgh 1976)

LES ILLUMINATIONS, OP. 18

per a tenor i cordes

(1939) – 1a audició – 23

Text d'Arthur Rimbaud

- I. Fanfare: Maestoso (poco presto)
- II. Villes: Allegro energico
- IIIa. Phrase: Lento ed estatico
- IIIb. Antique: Allegretto, un poco mosso
- IV. Royauté: Allegro maestoso
- V. Marine: Allegro con brio
- VI. Interlude: Moderato ma comodo
- VII. Being Beauteous: Lento ma comodo
- VIII. Parade: Alla marcia
- IX. Départ: Largo mesto

Ian Bostridge, tenor

PAUSA 20

ROBERT GERHARD

(Valls 1896 – Cambridge 1970)

LA PESTA

per a narrador, cor i orquestra

(1964) – 42

Text d'Albert Camus, traduït per Narcís Comadira

1. Oran
2. Lesclat de lepidèmia
3. El xoc sobre la població
4. La Comissió Sanitària
5. El tancament de les portes de la ciutat
6. La mort de la noia
7. Els enterraments
8. Lagonia de l'infant
9. El final sobtat de lepidèmia. Epíleg

Pere Arquillué, narrador

**Ensemble O Vos Omnes i cantants de L'Auditori
Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana
Cor Madrigal**

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

IAN BOSTRIDGE, TENOR

PERE ARQUILLUÉ, NARRADOR

FRANCESC PRAT, DIRECCIÓ

ENSEMBLE O VOS OMNES
DIRECCIÓ: XAVIER PASTRANA

COR DE CAMBRA DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

DIRECCIÓ ARTÍSTICA: SIMON HALSEY
DIRECCIÓ PRINCIPAL: XAVIER PUIG
PREPARACIÓ DEL COR: JÚLIA SESÉ

COR MADRIGAL

DIRECCIÓ: PERE LLUÍS BIOSCA

PRIMERS VIOLINS Frank Stadler*, concertino invitat / Raúl García, assistent de concertino /
Maria José Aznar / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Katia Novell / Pilar Pérez / Jordi
Salicrú / Andrea Duca* / Daniel Gil* / Ana Kovacevic* / Laura Pastor* / Yulia Tsuranova*
SEGONS VIOLINS Emil Bolozan, assistent / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea /

Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Paula Banciu* / Alzy Kim* / Ariana Oroño* / Marina Surnacheva* / Aria Trigas* / Clara Vázquez* VIOLES Aine Suzuki, solista / Rumen Cvetkov*, assistent invitat / David Derrico / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Jennifer Stahl / Miquel Serrahima / Irene Argüello* / Javier López* / Jonathan Rondón* VIOLONCELS José Mor, solista / Audun Sandvik*, assistent invitat / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Horia Mihon* / Joan Rochet* / Inés Sanz de Bermond* CONTRABAIXOS Christoph Rahn, solista / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Matthew Nelson / Josep Mensa / Albert Prat FLAUTES Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Christian Farroni, assistent / Ricardo Borrull, flautí OBOÈS Dolors Chiralt, assistent / José Juan Pardo / María José Meniz / Disa English, corn anglès CLARINETS Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Elvira Querol*, clarinet en mi bemoll / Xavier Castillo*, clarinet baix FAGOTS Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot TROMPES Juan Conrado García, assistent / Joan Aragó / Pablo Marzal, assistent de tercer / Alma María García* TROMPETES Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Andreu Moros* TROMBONS Gaspar Montesinos, assistent / Vicent Pérez / Antoni Duran* / Juan Luis Bori*, trombó baix TUBA Daniel Martínez* TIMBALES Raúl Camarasa* / Juan Antonio Martín* PERCUSSIÓ Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Francisco José Amado* / José Luis Carreres* / Jordi Cid* / Joan Lombarte* PIANO Francisco Martí* ACORDIÓ Blai Navarro*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador

COMENTARI

per **Germán Gan**

Barcelona, abril de 1936. Amb motiu de la celebració del XIV Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània, la Ciutat Comtal acull les primeres audicions públiques de nombroses composicions que, en les seves accepcions estètiques més variades, constaten la puixant situació de la “nova música” mundial. En el programa d'aquests concerts, i amb només dos dies de diferència, un jove Benjamin Britten assumia la part de piano en la interpretació de la seva Suite per a violí i piano, op. 6 (juntament amb el violinista Antoni Brossa) i un Robert Gerhard més consolidat presenciava l'estrena de la *suite* del seu ballet *Ariel*; una trobada ocasional que de cap manera presagiava que els dos compositors, en pocs anys, acabarien compartint horitzons vitals a la Gran Bretanya (després de l'exili de Gerhard a Cambridge el 1939) i patirien personalment una conjuntura bèl·lica convulsa a la qual, de manera diversa, van reaccionar creativament amb obres com les dues que avui l'OBC presenta en el seu programa.

Tot i que ja havia mostrat la seva proximitat a l'univers literari d'Albert Camus –així, en la seva música per a adaptacions radiofòniques de *La Peste* (1954) i *Caligula* (1961) i en un projecte

inconclús d'òpera sobre *L'Étranger* (1954/1955)–, no va ser fins al 1962 que Robert Gerhard, arran d'un encàrrec de la BBC, va trobar l'oportunitat de retre un tribut adequat a les “inquietuds morals, polítiques i metafísiques” que el compositor de Valls reconeixia com a determinants en l'escriptor durant la Segona Guerra Mundial i en la immediata postguerra. I per a això va recórrer de nou a *La Peste*, com a fonament textual de la seva cantata *The Plague*, estrenada l'abril del 1964 i que condensa eficaçment, en nou episodis, la matèria de la novella de Camus: el relat, entre narració descriptiva i alegoria atemporal, de la indefensió individual i col·lectiva davant de conjuntures tan imprevisibles com aquesta pesta que castiga la ciutat algeriana d'Orà a inicis de la dècada del 1940.

Des de la declaració de la malaltia fins al seu sobtat (i amb tota probabilitat efímer) replegament i l'alegria consegüent, precipitada i inconscient, de la població víctima de l'epidèmia, no hi ha peripècia a *The Plague* que no interpelli amb inusitat poder l'oient del 2022: els dubtes de les autoritats sanitàries, la decisió del confinament urbà i el degoteig incessant de víctimes anònimes ens sacsegen en un pla genèric que pren cos concret en l'agonia i la mort de personatges infantils (episodis 6 i 7). La decisió de Gerhard d'acudir a un narrador tensa fins al límit el contrast entre el seu “estil objectiu i nu d'emotivitat”, en les seves mateixes paraules, i la càrrega dramàtica de les intervencions corals –que transiten de la parla o el recitat rítmic al cant– i la riquesa tímbrica d'una orquestra que incorpora un acordió i una nombrosa percussió i que cobra protagonisme tant com marc de la cantata en les seves intervencions extremes com per mitjà d'efectes instrumentals que subratllen amb enginy i nitidesa determinats passatges o situacions del text de Camus.

Igual com Gerhard, també Britten va viure l'exili a inicis de la Segona Guerra Mundial, de resultes d'una actitud decididament antimilitarista que el va portar a establir-se als Estats Units fins al 1942. Va ser ja al continent americà, l'octubre del 1939, on va concloure el cicle *Les Illuminations*, op. 18, sobre alguns dels poemes en prosa del llibre homònim d'Arthur Rimbaud, que, en la seva forma definitiva –existeixen unes altres tres peces que el compositor va acabar rebutjant i que va completar i orquestrar Colin Matthews el 2004– es va estrenar en un Londres en guerra a finals de gener del 1940, en la veu de la soprano suïssa Sophie Wyss.

A mig camí entre les dues contribucions líriques més rellevants del primer Britten (*Our Hunting Fathers*, 1936, i la *Serenata* per a tenor, trompa i corda, 1943), *Les Illuminations* reflecteix la precoç destresa del compositor d'Aldeburgh en l'escriptura vocal, així com la seva capacitat per extreure de l'orquestra de corda sonoritats i timbres gairebé simfònics (així, en els números “Fanfare” o “Phrase – Antique”), en la línia d'obres del seu catàleg tan conegudes com la *Simple Symphony* (*Simfonia simple*, 1934) o les *Variations on a Theme of Frank Bridge* (*Variacions sobre un tema de Frank Bridge*), tres anys posterior. La contradicció entre la desconfiança que mostra Rimbaud cap a la hipocresia, la roïndat i la confusió de la societat contemporània (“Being Beauteous”, “Parade”) i el seu captivador somieig d'urbs, paisatges i temps pretèrits (“Villes”, “Antique”, “Marine”) es resol en la música de Britten en una diversitat semblant de colors expressius, de solucions harmòniques arriscades (de la modalitat a la tonalitat expandida i elements bitonals) i d'allusions sonores fugaces o persistents, bé barroques, bé *jazzístiques* o plenament romàntiques, la clau de la qual (“J'ai seul la clef de cette parade sauvage”, repeteix el compositor com a pòrtic, interludi i fermall del cicle) ens desafia tan enigmàtica com les mateixes “itluminacions” de Rimbaud...

OCINADORS

3

CATALUNY

RÀDIO

Barcelona
Obertura
Classic & Lyric